

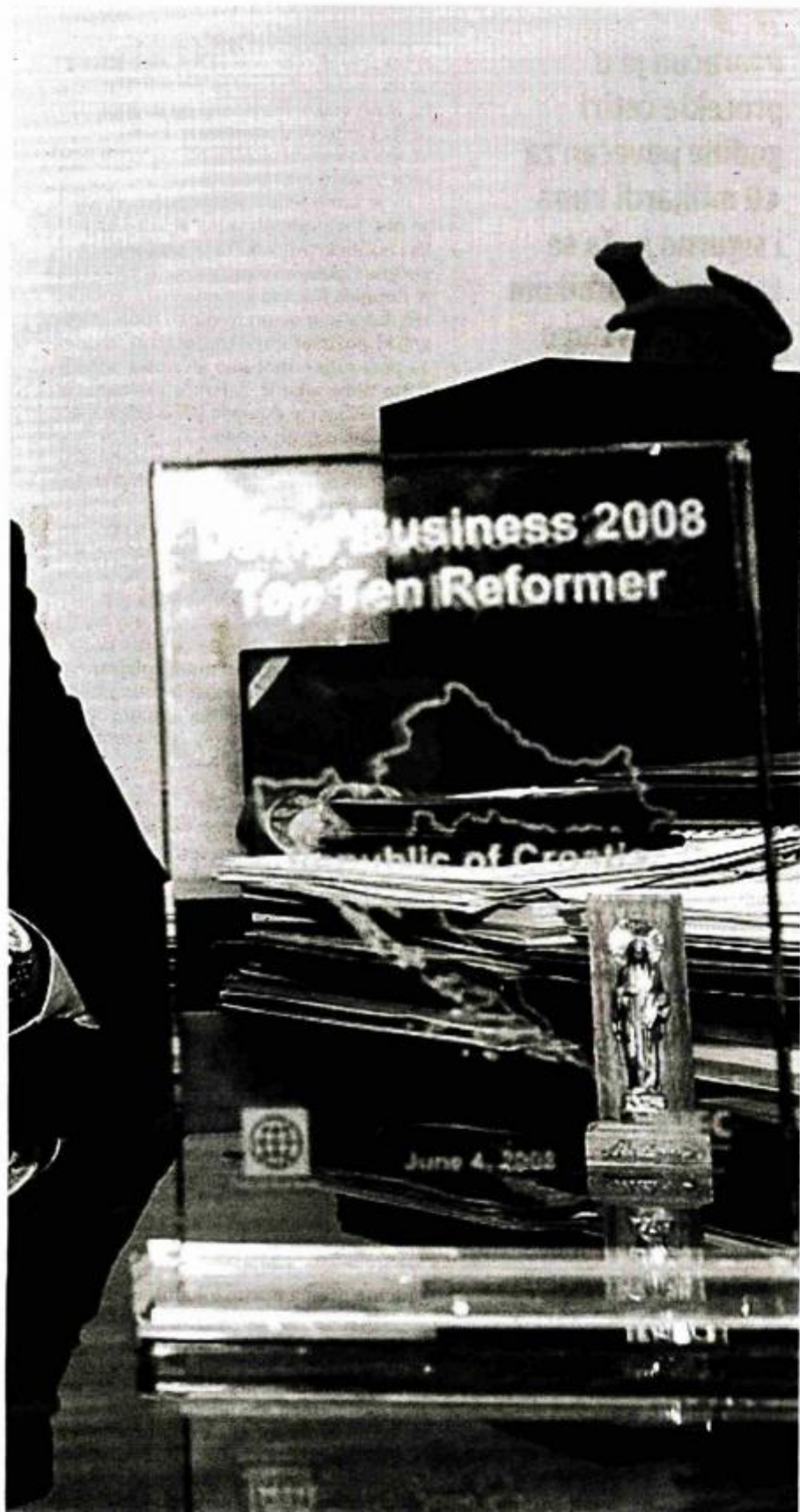
Intervju:

razgovarala **Deana Knežević** snimio **Marko Lukunić**

Ivan Šuker

Ministar financija za Obzor o proračunu, zaduživanju lokalne samouprave, Piculi i V. Gorici, Zagrebu i Holdingu, inflaciji, nagradi Svjetske banke, brodogradnji, Ini i Molu

Mislilo sam da će mi biti sve lakše, ali ova mi je godina najteža, kaže ministar financija Ivan Šuker nakon burnog tjedna u Saboru, tijekom kojega se raspravljalo o rebalansu proračuna, stanju u ekonomiji i o novim pravilima zaduživanja lokalne samouprave. – Kako je biti ministar financija petu godinu zaredom? Kao da si u rudniku. Što dublje kopaš, sve je manje ugljena, a zime sve hladnije...

– Relaksiram se tako da svaku večer šećem 5-6 kilometara i gledam obilaznicu koju 'gradi' Picula – govori Šuker u istom ironičnom tonu i u sekundi se kao bivši velikogorički gradonačelnik prešaltava na omiljenu metu, svoga nasljednika na toj funkciji iz redova SDP-a.

Zbog prijedloga Zakona o proračunu Šuker je ovaj tjedan bio pod paljbom i mladih i starih lavova SDP-a, koji su ga optužili da guši lokalnu samoupravu.

– To jednostavno ne stoji. Najavio sam u Saboru da ću jednim amandmanom objasniti na koja trgovačka društva se misli kad se uvode ograničenja u zaduživanju. U kvotu zaduživanja jedinica lokalne samouprave ulaze novoosnovana trgovačka društva i trgovačka društva u gubicima. Ali ona trgovačka društva koja su u vlasništvu jedinica lokalne samouprave i koja normalno posluju, te imaju dobre rezultate, neće potpadati pod takva ograničenja. Kad sam najavio taj amandman, splasnule su čak i kritike iz Kluba SDP-a, koji je bio najglasniji.

• Što je, po vama, bio motiv kritičara ako smatrate da ne stoje njihovi argumenti za protivljenje?

– Oni su htjeli neograničenu moć zaduživanja. Nitko ih ne želi ograničiti u razvoju, ali i oni moraju voditi odgovornu fiskalnu politiku. U ovom trenutku oko 128 jedinica lokalne samouprave zaduženo je preko zakonski dopuštene granice.

Na kraju krajeva, podsjetit ću na 2003. godinu, kad sam bio gradonačelnik Velike Gorice i kad je tadašnja vlada jednostavno Zakonom o izvršenju državnog proračuna donijela odluku da se jedinice lokalne samouprave ne mogu zaduživati. Ali ja nisam vikao da je to 'antieuropski', jer sam bio svjestan činjenice da su to tadašnji ministar financije i Vlada morali napraviti zbog stand by aranžmana s MMF-om.

• Postoji li sad neka vanjska okolnost koja iziskuje nova zakonska ograničenja u zaduživanju gradova i općina?

– Ne.

• Koji su se gradovi ekscesno zadužili?

– Ne želim ih navoditi jer naši podaci nisu potpuni, a nisu potpuni jer se nisu svi držali obveze da nas obavijeste o jamstvima koja također ulaze u kvotu zaduživanja, a koja su lokalne vlasti dosad izda-

vala samostalno. Zato smo u novi zakon i uveli klauzulu da se i za jamstvo, e ne samo za zaduživanje, mora tražiti suglasnost Vlade.

• Vlada je nedavno donijela paket mjera za ublažavanje posljedica naftnog udara na standard. Neke od tih mjera traju do kraja godine, što nakon toga?

– To nigdje nije rečeno. Oni koji su nas kritizirali zbog odluke o subvencijama za električnu energiju, zapravo su išli na nas zato što smo donijeli konkretnu mjeru. Ako se iduće godine ne bi osigurala sredstva u proračunu, građani bi morali plaćati punu cijenu, ali to nikome ne pada na pamet... Dakle, to je sigurno mjera koja će trajati dulje. Ali opet ću ponoviti, Hrvatskoj nedostaje instrument temeljem kojeg će se vidjeti imovinska i socijalna karta građana. Možemo se zavaravati i prodavati političku demagogiju, ali poštena i kvalitetna socijalna politika može se voditi samo uz osobni identifikacijski broj. Neki će tada morati dati obrazloženje za svoju imovinu i način na koji su je stekli. Dok tog broja nema, koristili smo se jedinom mogućom logikom da građani slabijeg imovnog stanja troše manje električne energije.

• Jasno je da je osobni identifikacijski broj potreban i za taj projekt dobili ste podršku i vlasti i opozicije. Ali uvijek se usto nameće pitanje zašto porezna služba ne koristi one instrumente koji su joj i sad na raspolaganju da bi zahvatila nerazmjernu između imovine i plaćenih poreza?

– Mi to radimo. Postoji obrazac ispunjavanja kojega je porezni službenik dužan zatražiti od svakoga tko stječe pokretninu ili nekretninu vredniju od 100 tisuća kuna. U tom se obrascu mora navesti plaćena cijena i podrijetlo novca. Diskrecijsko je pravo poreznog referenta da, ako sumnja u zakonitost stečenog novca, pokrene postupak i obrati se krim-policiji, USKOK-u, državnom odvjetniku.

Međutim, građani koji su htjeli zamesti trag novca kupovali su nekretnine na tuđe ime. Ured koji izdaje građevinske dozvole nije bio povezan s drugim službama i porezna služba nije mogla imati saznanja o tome što se sve gradi. Osobni identifikacijski broj dat će uvid u sve takve podatke. A na temelju tog uvida dobit će se i poštenija raspodjela socijalne pomoći.

• Je li točno, kao što preko medija poručuje netko anonimno iz EU, da je Hrvatska i dalje šlampava u korištenju pretpripravnih fondova?

– Državna tajnica Ivana Maletić upravo se vratila iz Bruxellesa i prema informacijama koje mi prenosi, ocjene su vrlo pozitivne u odnosu na prijašnje stanje. Kad sam prvi put za to čuo, rekao sam novinarima da imaju pogrešnu informaciju i

» nastavak na idućoj stranici

Očekujemo da će inflacija biti 5,9-6 posto. Nadam da će se rast cijena usporiti

HOLDING IMA MOGUĆNOST VRAĆANJA KREDITA

• Što nova pravila zaduživanja znače za Grad Zagreb? Kakav je manevarski prostor Bandića i gradskog Holdinga?

– Ako Holdingu poslovna banka želi dati kredit na temelju poslovnih rezultata, to ne ulazi u kvotu zaduženja Grada Zagreba. Holding sigurno ima i imovinu i mogućnost vraćanja kredita. Banka treba donijeti odluku o tome je li to rizičan plasman ili ne. Novost je da Grad ubuduće mora izvijestiti Ministarstvo financija o tome da su izdali jamstvo ili suglasnost za zaduživanje svom poduzeću, jer mi želimo imati bilancu zaduženosti države, u što ulaze i zaduženost poduzeća, banaka, građana te jedinica lokalne samouprave. Bez toga nema jasnog stanja javnih financija.

drago mi je da sam bio u pravu. Zabrinut sam zbog toga jer neki olako barataju kritičkim ocjenama. Ponekad je to čak otežavajuća okolnost Hrvatskoj. Svi oni koji nas kritiziraju mogli su kandidirati svoje projekte preko jedinica lokalne samouprave gdje su oni na vlasti. Činjenica je, međutim, da je u korištenju tih fondova vrlo bitna edukacija ljudi. Zbog toga smo osnovali posebnu agenciju, educiramo ljude i povećavamo administrativne kapacitete i iskreno se nadam da su teški problemi iza nas.

• **Tvrdite, dakle, da vama nisu upućene takve kritike iz EU o kojima govore mediji?**

– Tako je.

• **Nedavno vas je posjetio direktor Generalne direkcije za proširenje Michael Leigh. Možda vam je on nešto takvo rekao, a što javnosti nije preneseno?**

– Nisam takav čovjek ni takav ministar da bih to skrio. Zna se da sam otvoren, da otvoreno kritiziram i otvoreno bih iznio i takav problem. Obećao sam da ćemo s ustrojem nove vlade postaviti državnog tajnika za pretprijetne fondove i osnovati agenciju, i to smo napravili. Rezultati tog posla sad su vidljivi. Druga je stvar da su poslovi vezani za IPA-u razmješteni po ministarstvima, jer Ministarstvo financija i nema dovoljno ljudi da to samo radi. Svaki mjesec podnosim izvještaj predsjedniku Vlade o rezultatima. Ponavljam, nisam dobio nikakav dokument koji bi sadržavao takvu kritiku, a za mene je relevantno ono što dobijem preko Delegacije Europske komisije u Zagrebu. Prema mojim informacijama, Europska će komisija deblokirati pet milijuna eura, no i dalje će nas tijesno pratiti. Zna, kad vam netko daje novac, i te kako će se pobrinuti da on bude plasiran kako treba.

• **Michael Leigh je hvalio napredak u korištenju pretprijetnih fondova, ali je i otvoreno uputio neke primjedbe na račun poslovne klime u Hrvatskoj.**

– Konstantno imamo razgovore i s veleposlanicima i s direktorima velikih tvrtki i više puta se ti problemi iznose, ali stvarno neopravdano. Recimo, imamo slučaj da netko traži da mu se priznaju troškovi koji nisu ni na koji način dokumentirani. S obzirom na to da se radi o velikom novcu, to se stavlja na velika zvana, a kad sjednemo za stol i sve proučimo, onda se vidi da nije tako kako je javnosti bilo prikazano. Ni porezna inspekcija niti itko drugi od stranih tvrtki ne traži ništa osim da se moraju držati zakona kao što to čine u vlastitoj zemlji.

• **Bečki ekonomski institut prognozira da bi se inflacija mogla smanjiti i povući. Što kažu makroekonomisti iz vaše kuće?**

– Ne bih htio nikoga prozivati, ali u posljednjih je šest mjeseci bilo svakakvih prognoza. Mi očekujemo da će inflacija biti 5,9-6 posto. Iskreno se nadam da će se

rast cijena usporiti. Bečki institut sigurno nije napamet rekao da će inflacija u Hrvatskoj biti ispod 6 posto. Kad bi Vlada bilo kojom mjerom mogla smanjiti inflaciju, u pravu bi bili svi koji bi rekli zašto ona to ne napravi. Ali to nije moguće. Isto tako, kad se govori o deficitu na računu tekuće platne bilance, trebalo bi napomenuti koji se udio odnosi na energente, s obzirom na njihovo poskupljenje u posljednje četiri godine. Ne želim time negirati da je visok uvoz ostale robe.

Ali sad kad smo skratili rok za carinska davanja, bili smo zbog toga napadnuti iako je i to jedna od mjera koja može utjecati na količinu uvoza. Nisu članice EU to ugradile u svoje zakone zbog hira, nego iz istog razloga. Sad je rok naplate carine za sve skraćen na 10 dana, ali se urednim platšama može rok produljiti i na 30 dana.

• **Hoćete li, zbog rastućih cijena energenata, nešto drastično mijenjati u proračunu za iduću godinu?**

– Nadam se da će gospodarski rast biti nastavljen i da će proračunski prihodi omogućiti ono o čemu već godinama razmišljamo, a to je da se smanje doprinosi. To je po mom mišljenju jedino pravo rasterećenje i cijene rada i povećanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Hoće li to biti u 2009., teško je reći. Država mora dati primjer ostalima oko smanjenja potrošnje.

• **Koji dio potrošnje će država smanjiti?**

– Teško je smanjiti potrošnju bez strukturnih reformi.

• **Je li moguće da već iduće godine uštedite na troškovima za brodogradnju?**

– To je nešto što očekujemo. Brodogradnja je uz zdravstvo najveći hrvatski problem. Stalno ponavljam da država ima fiskalni maksimum i da u ovom trenutku još postoji siva ekonomija koja se može zahvatiti, ali potrošnja ne može neograničeno rasti. Zato smo i predložili takav Zakon o državnom proračunu. Ako su stabilne javne financije, vrata su vam otvorena za sve: i za dobar kreditni rejting, i za poticanje gospodarstva i za socijalu.

• **Dobro, gdje konkretno možete smanjiti potrošnju države?**

– Proračun je u protekle četiri godine povećan za 40 milijardi kuna i sigurno je da se takvom dinamikom ne može još dugo povećavati. Nemojte misliti da je proračun rastao samo na inflaciji i stihiji. Iza tog su rasta i neke reforme. Uostalom, upravo smo zbog tih reformi dobili nagradu Svjetske banke, koju neki gledaju podcjenjivački, ali ona i te kako vrijedi.

• **Je li u toj nagradi neku ulogu odigrala i analiza nekih ocjenjivačkih kriterija Svjetske banke u rangiranju zemalja, koju je napravio Ekonomski institut Zagreb?**

– Možda je i to djelomično imalo utjecaj. No nije se žalila samo Hrvatska. Na metodologiju ankete Svjetske banke žalile su se

Proračun je u protekle četiri godine povećan za 40 milijardi kuna i sigurno je da se takvom dinamikom ne može još dugo povećavati

KAZNE PO ZAKON O ZEMLJIŠTU SELEKTIVNO

• **U novom Zakonu o zemljištu predlaže se kazna za neobrađeno zemljište. Iz vašeg gradonačelničkog iskustva, kako će to ići?**

– Puno je zemljišta u rukama starijih obitelji. S jedne strane im dajete potporu iz državnog proračuna, a s druge strane ćete im nabiti kazne za neobrađeno zemljište. Ako se to već uvodi, mislim da će biti nužan selektivni pristup. Nije isto ako netko uzima državnu zemlju u najam; pa je ne obrađuje. Bojim se da će se stvarati veliki porezni dugovi. Da postoji interes za uzimanje zemlje u najam, onaj tko je ne obrađuje sam sigurno bi tu priliku iskoristio. Nisam za to da se žmiri na okruženje. Ako netko ne može obrađivati zemlju zbog starosti, zbog bolesti, a ne želi je prodati nego sačuvati za djecu, je li financijska kazna primjerena?

• **Hoće li Zakon o zemljištu zbog toga dovesti do spora između HDZ-a i HSS-a?**

– Neće. I kolege iz HSS-a razmišljaju na sličan način. Mislim da će se ta odluka nakon primjene na terenu morati doradivati u smislu u kojem sam govorio.

i druge zemlje, pa i Francuska. No, sve oko dodjele nagrade za provedene reforme bilo je tako organizirano da nisu ostajale nikakve dvojbe, što uključuje i činjenicu da je svečanost u tom povodu održana na Newyorškoj burzi koja ne bi dopustila nešto kompromitirajuće.

VL Što kažete na najavljenju zamjenu dionica između Ine i MOL-a?

– To je samo jedna od mogućnosti, iako se oko toga odmah pravi velika halabuka i politički pritisak. Ta je zamjena omogućena Zakonom o privatizaciji Ine što ga je donijela Račanova vlada 2002. godine. Hrvatska se u ovom trenutku mora energetske pozicionirati. Trenutačno imamo 44 posto Ine i moramo strateški odlučiti što dalje iako je Zakon o privatizaciji te tvrtke, koji je donijela bivša koalicijska vlada, neke stvari zadao.

VL Ne bi vam smetalo da izostane prihod od prodaje dionica, što bi bio slučaj sa zamjenom?

– Nije stvar samo u novcu nego i u pozicioniranju na energetske mape Europe. Ina ima svoj udio i u LNG terminalu, uz Inu je puno toga vezano, kompanija ostvaruje dobit...

• **Ali rafinerije još nisu modernizirane.**

– Kao predsjednik Nadzornog odbora Ine mogu reći da bih bio sretan da me dočeka projekt s kojim se moglo krenuti u modernizaciju rafinerija.

• **Je li to 'pozdrav' Liniću?**

– Nije to stvar Linića, nego Vlade, ali činjenica je da ne možete izvesti projekt koji košta milijardu dolara ako imate samo 100 milijuna, a ova vlada nije potpisala sporazum o prodaji 25 posto plus jednu dionicu Ine, koji nosi 50 posto upravljačkih prava. Dakle, u modernizaciju se nije moglo ući bez suglasnosti strateškog partnera MOL-a. Intenzivno smo pregovarali oko šest mjeseci, potom smo krenuli u modernizaciju i u Sisku se već puno toga napravilo. Ali nitko nije mogao predvidjeti da će se dogoditi ovo što se danas događa. Razlika je kao između neba i zemlje modernizirati rafineriju 2001. godine ili 2008. Danas je jedna moderna rafinerija 'rudnik zlata' i daj bože da se u taj posao ušlo 2001. godine kad je sve bilo kudikamo jeftinije.

• **Idemo prema prvim lokalnim izborima na kojima neće biti stranačkih lista.**

– To je iskorak u demokratizaciji, ali i potencijalna opasnost. Uz proces decentralizacije, treba regulirati i odgovornost onih koji tu decentralizaciju provode.

• **Uz neposredni izbor gradonačelnika, moglo bi se dogoditi da nezavisni kandidati 'pometu' stranačke...**

– I to je demokracija. Svatko ima pravo natjecati se i kome građani daju povjerenje, taj će biti gradonačelnik, načelnik ili župan. To otvara mogućnost kreativnim pojedincima koji su kvalitetni da dobiju u ruke upravljanje gradovima iako nisu ni u jednoj stranci.

• **HDZ kao da nije zainteresiran za osvajanje vlasti u Zagrebu. Smatra se da je taktika stranke usredotočiti se na druga mjesta gdje je uspjeh izgledniji.**

– To su neozbiljne teze. Zagreb ima golem ekonomski potencijal i nije logično da HDZ ne bude zainteresiran. Odlučili smo se za Jasena Mesića koji je novo ime. Tko je znao za gospodina Milanovića dok nije postao kandidat za predsjednika stranke, a na kraju je pobijedio. Zašto jedan Milanović može biti novo, prihvatljivo i uspješno lice, a Jasen Mesić ne može?

Zamjena dionica između Ine i Mola je jedna je od mogućnosti, iako se odmah diže halabuka i politički pritisak. Omogućena je Zakonom o privatizaciji Ine što ga je donijela Račanova vlada 2002. Imamo 44 posto Ine i moramo strateški odlučiti što dalje